

HAZÁNKRA IS HATHAT, HOGY DONALD TRUMP NEM HARCOL A KLÍMAVÁLTOZÁS ELLEN

Amerikában ismét a szén lehet az úr

Ivóvízhiánytól, növekedő erőszaktól és 1650 milliárd tonna üvegházhatású gáztól kell tartania az emberiségnek, ha nem csökken gyorsan a világ károsanyag-kibocsátása. Donald Trump legújabb döntésével azonban ismét teret engedett a szén felhasználásának Amerikában. A kutatók (egyelőre) nem pánikolnak.

KLÍMAVÁLTOZÁS
PAVLÓ PÉTER

A héten megtörtént az, amitől a környezetvédelmi szakemberek kezdettől fogva tartottak: Donald Trump elnöki rendeletben törölte el Barack Obama környezetvédelmi intézkedéseit. Az Energiafüggetlenség nevű rendelettel ismét helyzetbe hozta a szénbányászatot, aminek hosszú távon komoly környezetkárosító hatása lehet.

Ez azonban még mindig csak apróság ahhoz képest, hogy az elnöki székért folyó kampányban Trump kijelentette: megválasztása esetén felmondanák a Magyarország által az EU-ban elsőként elfogadott párizsi klímamegállapodást.

KÉNYES EGYENSÚLY

El kell szakadni a fosszilis energián alapuló gazdaságtól, ebben mára már többé-kevésbé egyetértés alakult ki a világpolitika formálói között. Mindennek ellentmondhat Donald Trump legfrissebb döntése, a szakemberek szerint azonban van rá mód, hogy a szén felhasználása mellett se ugorjon meg nagyon az Egyesült Államokban a károsanyag-kibocsátás mértéke.

Németországban beüzemelték a mesterséges múnapot. Sok fejlesztésnek adhatja majd az alapját.

Hideg volt, meleg lesz

Az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai szerint Magyarországon a 2016/2017-es tél az elmúlt évektől eltérően szokatlanul hideg volt. Az évszak átlaghőmérséklete -1,46 Celsius-fok volt, ami jelentősen hidegebb az 1981 és 2010 között mért 0 fok körüli értékhez képest. 2017 januárja a 10. leghidegebb január 1901 óta, a februári középhőmérséklet viszont Magyarországon a 25. legmelegebb volt eddig. Az előzetes adatok szerint március akár 3 Celsius-fokkal melegebb lehetett, mint a sokévi átlag, emiatt pedig az első öt legmelegebb magyar március közé sorolhatjuk majd.

Donald Trump egyetlen tollvonással szüntette meg Barack Obama környezetvédelmi rendeletét. Vajon a jövőnkét is? FOTÓ: MTI

A jelenleg ismert tisztaszén-technológiák lehetővé tehetik azt, hogy a szén mint energiaforrást a korábbinál hatékonyabban és széndioxid-mentesen tudja felhasználni az USA a jövőben.

Ahhoz, hogy ne váljon végérvényesen visszafordíthatatlanná a klímaváltozás folyamata, az üvegházhatású gázok markáns, a maihoz képest 60–80 százalékos kibocsátáscsökkentésére van szükség. A Párizsi Klímaegyezmény többek között ezt szolgálná, az Egyesült Államok esetleges kihátrálásával azonban minden bizonnyal nehezebben teljesülne a célja. Trump mostani döntését látva a legnagyobb kérdés az elkövetkező hetekben-hónapokban ezért az lesz, valóban beváltja-e korábbi ígéretét, és ha igen, ez milyen hatással lesz majd a többi, klímaváltozás ellen küzdő országra – köztük Magyarországra.

MUNKAHELYEKET TEREMT A KÖRNYEZETVÉDELME

Szerencsére egyelőre szó sincs arról, hogy a Párizsi Klímaegyezményből Amerika jelenlegi vezetője kihátrálna – véli dr. Ürge-Vorsatz Diána, a Közép-európai Egyetem környezetvédelmi tanszékének professzora, akit Mexikóban, az ENSZ kormányközi klímavédelmi testületének ülésén értünk utol. Mint mondja, ha ez mégis megtörténne, akkor az egészen meglepő folyamatokat indíthat be a világban. A szakemberek szerint ugyanis nem biztos, hogy a dominóelv érvényesülne, vagyis hogy a többi ország is elkezdene kihátrálni a vállalás mögött. Már csak azért sem, mert gazdasági értelemben véve is komoly potenciál van a megújulóenergia-források kiaknázásában. Magyarországon ez egyelőre várat magára. Bár az uniós forrásoknak köszönhetően jó néhány energetikai beruházás valósult meg, a napelemekre kivetett és tervezett adók, vagy a döntéshozói szintű hozzáállás (a napelem haszontalan, mert éjszaka nem süt a nap) hátráltatják ezt a fejlődést.

Remélhetőleg ez megerősíti bizonyos országokban azt a szerepet, hogy lehetőségük van Amerika helyére lépni. Kína például átveheti a klímaváltozás elleni harcban a vezető szerepet, amivel pénzügyileg is nagyon jól járna az ország. De az USA valószínűleg már csak gazdasági szempontból sem lépne ki az egyezményből – véli a szakember. A statisztikák szerint ugyanis az Egyesült Államokban a megújulóenergia-ipar kétszer annyi munkahelyet ad, mint a szénre, olajra vagy földgázra épülő iparágak. Ezt a tendenciát látva pedig a többi ország számára is egyértelművé válik, hosszú távon melyik úton éri majd meg jámi.

– A napelemek ára Magyarországon is nagyon gyorsan csökkenne, köszönhetően például Kínának, ahol az elmúlt években óriási tempóban kezdtek bele a napelemparkok építésébe. Az ideális megoldás éppen ezért az lehetne, hogy mindenki magának termelje meg az áramot, amit aztán fel is tudna használni – véli Gál Tamás. Az áresést ugyanakkor hazánkban lassítja, hogy adó formájában a napelemek után környezetvédelmi termékdíjat kell fizetni, hamarosan pedig a hálózati használati díjat is bevezethetik. Mindeközben a Német Ürközpont olyan, 149 lámpából álló mesterséges napot fejlesztett, amivel a napelemek hatékonyságát is képesek lehetnek javítani.

VAN JOBB MEGOLDÁS PAKS 2-NÉL

A hagyományos energiaforrások egyike az atomenergia. Gál Tamás, a Szegedi Tudományegyetem Éghajlattani és Tájföldrajzi Tanszékének egyetemi adjunktusa szerint az mindenképpen pozitív, hogy az atomenergia felhasználásakor nem kerül káros anyag a levegőbe, ugyanakkor a fűtőanyagokat valahol tárolni is kell. Ez pedig rendkívül költségessé és nem melléleg veszélyessé teszi az atomenergiát.

– A napelemek ára Magyarországon is nagyon gyorsan csökkenne, köszönhetően például Kínának, ahol az elmúlt években óriási tempóban kezdtek bele a napelemparkok építésébe. Az ideális megoldás éppen ezért az lehetne, hogy mindenki magának termelje meg az áramot, amit aztán fel is tudna használni – véli Gál Tamás. Az áresést ugyanakkor hazánkban lassítja, hogy adó formájában a napelemek után környezetvédelmi termékdíjat kell fizetni, hamarosan pedig a hálózati használati díjat is bevezethetik. Mindeközben a Német Ürközpont olyan, 149 lámpából álló mesterséges napot fejlesztett, amivel a napelemek hatékonyságát is képesek lehetnek javítani.

HAVI ÁTLAGHŐMÉRSÉKLET

386
hónapja

melegebb van, mint a XX. századi átlag volt a Meteorológiai Világszervezet legfrissebb jelentése szerint.

Márpedig Magyarország kifejezetten alkalmas lenne rá, hogy mindenki magának termeljen áramot, a napsütéses órák magas száma, valamint a napsugarak beesésének ideális szöge

miatt bárki hatékonyan tudna elektromos áramot előállítani. – Európában a szén-dioxid-kibocsátás több mint felét a lakossági fogyasztás okozza, így ezzel nagymértékben csökkenthetnénk a levegőbe juttatott üvegházhatású gázok mennyiségét. Ugyanakkor az energiahatékonyságról sem szabad megfeledkezni – hangsúlyozza az egyetemi adjunktus.

A szakemberek szerint Magyarországon jelenleg a kevésbé energiahatékony gazdaságok között kullog. A régi építésű, rosszul szigetelt ingatlanok miatt jelentős mennyiségű energia veszik kárba. A becslések szerint Magyarországon mintegy 2 millió családi ház tetőszerkezetét és falait kellene hőszigetelni, de a panelházak és a középületek esetében sem sokkal jobb a helyzet. Ha minden lakó- és középületen elvégeznék a mélyfelújítást, azzal 60 százalékkal lehetne csökkenteni a földgáz-felhasználást. Arról nem is beszélve, hogy mindez hosszú évekig 100 ezres nagyságrendben hozna létre új munkahelyeket.

NINCS MESE, MELEGSZÜNK

Hogy mennyire szükség lenne az ilyen és ehhez hasonló intézkedésekre, azt jól mutatja a Meteorológiai Világszervezet legfrissebb jelentése. Ezek szerint 386 hónapja melegebb van, mint a XX. századi átlag volt. – Ez lényegében azt jelenti, hogy utoljára 32 évvel ezelőtt

LESZ-E KÜZDELEM A KLÍMA MIATT?

A klímaváltozás nem csak gazdaságilag okozhat problémát. A szakemberek szerint az arab tavasz forradalmi annak is köszönhető, hogy az azt megelőző években már rendkívül meleg, aszályos volt az időjárás a Közel-Keleten, ami növelte az elégedetlenséget. Amerikában a gleccserek olvadása miatt már van olyan nagyváros (La Paz), ahol nincs vezetékes víz, az indiai Dzsódhpur mellett pedig egy nőt öltek meg nemrég, aki a fakivágások ellen tüntetett.

fordult elő olyan hónap, aminek a havi átlaghőmérséklete alacsonyabb volt, mint az adott hónap százéves átlaga. Mindez azt is jelenti, hogy egyre gyorsuló ütemben olvadnak majd el a sarki jégtakarók, ám nem ez az egyetlen dolog, ami miatt aggodnunk kell.

– Nagy aggodalom övezi a Szibériát, Alaszkát és Kanadát északi részén elhelyezkedő, örökké fagyott területek felmelegedését, ugyanis egyes becslések szerint összesen 1650 milliárd tonnányi szén-dioxid és metán van bezárva a fagyott talajban, aminek a kiszabadulása tovább gyorsíthatja a felmelegedést. Egyes becslések szerint ez 2100-ra bekövetkezhet.

Az utóbbi időben ráadásul olyan hírek is napvilágot láttak, hogy Szibériában veszélyes baktériumokat és vírusokat is rejt a talaj. A kutatók szerint azonban ezek miatt nem kell aggodnunk, a terület ugyanis olyan ritkán lakott, hogy minimális a járvány kockázata. Az viszont aggasztóbb, hogy Magyarországot milyen mértékben érinti a klímaváltozás.

TRÓPUS LESZ A VÁROSBAN

– Aki most 50 évnél fiatalabb, az már érezni fogja a klímaváltozás kellemetlen hatásait. Jelenleg is zajlik egy kutatás a szegedi egyetemen, amelyben azt vizsgáljuk, milyen módon befolyásolja a városi lakók életét a globális felmelegedés. Az eredmények alapján jelenleg csupán 1–2 olyan éjszaka van egy évben, amikor nem csökken 20 Celsius-fok alá a hőmérséklet, 2050-re azonban mindez 10–15 napra nőhet. Mindez nagyon megterhelő lesz az emberi szervezet számára. Ezért is van óriási szükség arra, hogy változtassunk valamin – hangsúlyozza Gál Tamás.

Előtérben a jövő, háttérben a jelen. Egyre több ország választja a napelemeket az atomerőművek építése helyett. FOTÓ: DREAMTIME